

ФЕНОМЕН ІНТЕРНЕТ-МЕМІВ ЯК ОСОБЛИВОГО ІНСТРУМЕНТУ КОМУНІКАЦІЙ

Духовна культура містить чимало складників, серед яких чільне місце належить інформації, мові, символам. Відомо, що стосунки між користувачами Інтернету опосередковано різними способами обміну інформацією. У комунікативному дискурсі сучасного Інтернет-простору останнім часом великої популярності набули особливі мовні засоби-символи – мєми, які можна назвати новим інструментом комунікації та які вносять у духовну культуру українців новий зміст і розуміння процесу спілкування.

Поняття «мєм» у вжиток увів етолог Річард Докінз, який мав на увазі гени, що поширюються в генофонді, переходячи з одного тіла в інше за допомогою сперматозоїдів або яйцеклітин. Сьогодні ідею, образ та інформацію, які здатні реплікуватися, поширюються у сфері комунікаційно-інформаційних технологій і якими користуються чимало членів суспільства, називають Інтернет-мємами. Ними можуть бути окремі вислови, картинки, фрагменти відео та пісень. Їх джерело – соціальні мережі, блоги, живі журнали, форуми; їх поява здебільшого спонтанна, а популярність – непередбачувана.

Хоча більшість лінгвістів і психологів вважає, що основною функцією таких мємів є розважальна, варто зазначити: велика їх кількість може порушувати соціально-політичні, культурні, психологічні, етичні проблеми суспільства.

Інтернет-мєми можна поділити на текстові («Давай до свиданья!», «Аффтар жжет!», «Йа крєветко!»), мєм-картинку (використовується зображення облич, що передають певні емоції – «Тролфейс», «Lol», або відомих осіб – Джекі Чан, Чак Норріс), відеомєми (YouTube-фєномен – відео південнокорейського репера PSY «Gangnam style»), а також збірні мєми, які поєднують у собі вербальне та візуальне значення («Упортий лис», «Філологічна дїва», «Нєльзя так просто взятъ и...», «Хай герл», «Котэ», «Что ты делаєшь, прекрати» тощо). Так, після всєсвітньовідомого програшу збірної України з футболу команді з Англії на Євро-2012 Інте-

рнет-простори заповнили меми обурених уболівальників: «Гол был! Даже мы видели!» із зображенням космонавтів.

На нашу думку, Інтернет-меми є особливим інструментом комунікації, тому що вони, по-перше, є засобом спілкування й виконують комунікативну функцію; по-друге, є виразниками когнітивної функції – мають інформаційне навантаження й передають певні знання; по-третє, реалізують функцію збереження й поширення інформації про традиції, реалії сьогодення, сучасну культуру; по-четверте, виражають певні емоції та почуття; по-п'яте, впливають на співрозмовника, викликаючи в нього певну реакцію. Уважаємо, що феномен Інтернет-мемів полягає в тому, що вони мають загальнозрозумілу конотацію для більшості користувачів мереж, чатів, блогерів та ін. Це певною мірою консолідує суспільство, адже тих, хто побачив Інтернет-мем, об'єднує знання написаного, схоже ставлення до явища, реакція на нього. Популярність вищезазначеного явища наштовхнула авторів сайту «Look at me» створити перший і чи не єдиний нині «Словник мемів 2012 року», до якого потрапили 40 позначень, що були головними в цьому році. Розробники намагалися подати історію кожного мему, його трактування. Інтернет-меми, як й іноземні мови, обов'язково потрібно розуміти, фактично вивчати, щоб перебувати в контексті цього явища. Ці позначення конкурують між собою за життя: деякі зникають, інші трансформуються, щоб і далі продовжувати розважати користувачів мережі та економити їхній час у «читанні», тлумаченні певного явища.

Отже, популярність Інтернет-мемів демонструє, що духовна культура українців трансформується відповідно до науково-технічного прогресу, стаючи й жартівливою, і масовою, і раціональною з погляду використання ресурсів часу та простору. Позитивні й негативні наслідки цього потребують додаткового ретельного аналізу.

Слободянюк А.
НТУ «ХПИ»

АНИМАЦИОННОЕ КИНО И ВОПРОСЫ ПРАВСТВЕННОГО ЗДОРОВЬЯ ОБЩЕСТВА

Современные дети, часто предоставленные сами себе и не обеспеченные той широкой сетью секций и кружков, существовавшей в СССР,

оказываются в дворовых компаниях, в разных маргинальных и криминализованных группах или наедине с экраном монитора и телевизора. В этой ситуации второе рассматривается часто как меньшее зло, несмотря на очевидные опасности и официально признанный характер Интернет-зависимости. Нередко телевидение способствует нравственно-интеллектуальной деградации детей и молодёжи, приучая их к сценам жестокости, равнодушия, зависти, агрессии, жадности.

Интеллектуальная и культурная элита обеспокоена таким развитием событий. Представители интеллигенции обращаются через средства массовой информации к аудитории и к органам власти с требованием установить цензуру и запретить фильмы, ролики, передачи, рекламирующие разного рода насилие и все примитивное в человеке, а также призывают вновь воспитывать детей на идеалах нравственности, добра, трудолюбия, любви к ближнему. Украинская национальная экспертная комиссия по вопросам защиты общественной морали критикует такие мультфильмы, как «Губка Боб», «Лунтик», «Маша и медведь», «Телепузики», «Симпсоны» и «Гриффины», настолько разрушающие детскую психику, что некоторые дети после их просмотра становятся невменяемыми, неадекватно себя ведут, кричат и копируют увиденные движения и речь. Демонстрация этих анимационных фильмов по телевизионным каналам вызывает протестные настроения и у научной общественности, деятелей культуры, самих аниматоров в России, Украине, Казахстане.

Однако баланс вкусов и интересов не всегда легко соблюсти. При нежелании учитывать новую ситуацию в культуре, постмодерную или даже постпостмодерную, основанную на фрагментации мира, множественности позиций и мнений, считаться с тотальным проникновением информационных, компьютерных технологий в разные сферы жизни, виртуализацией таких форм досуга, как чтение книги или посещение художественного музея, при крайних формах интеллектуального и морального консерватизма почти все диснеевские мультфильмы не должны быть рекомендованы к просмотру как такие, что приводят к деградации детей. В этом случае под «обстрел» попадают такие мультфильмы, как «Золушка», «Шрек», «Мадагаскар», «Пиноккио», «Король Лев», «Красавица и чудовище», «101 далматинец», «Белоснежка и семь гномов» и др.

В России на волне борьбы с импортной низкопробной анимационной продукцией чиновники, руководящие культурой страны под видом борьбы с аморальностью наложили запрет на такие детские мультфильмы, как «Ну, погоди!», «Чебурашка и Крокодил Гена», фильм «Приключения Тома Сойера» (за «пропаганду бродяжничества»). Убеждены, что неразумно запрещать старые добрые мультфильмы, пропагандирующие элементарные нравственные чувства, и при этом тиражировать на экране и в сознании ребенка анимационные миры, населённые уродливыми героями с деформированными, окрашенными в неестественные цвета «лицами» и телами и являющиеся частью коммерческой машины, операторы которой руководствуются только соображениями прибыли и коммерческой целесообразности. Но следует учитывать специфику детского восприятия телевизионной реальности в зависимости от возраста, восприимчивость прежде всего к гедонистической функции искусства, неразличение нравственных понятий и ценностей до достижения определенного уровня восприятия реальности в целом.

Стецюк А.
НТУ «ХПИ»

МОЄ РІДНЕ МІСТО – ОДЕСА

Мало є в Україні населених пунктів, які б за короткий проміжок часу досягли такого високого рівня економічного розвитку й набули б такої багатоті – і найголовніше – настільки індивідуальної культурної спадщини.

Одеса – молоде місто, яке недавно відсвяткувало своє офіційне двохсотріччя, хоча ця частина Північного Причорномор'я заселена була задовго до Різдва Христового (скіфи, кіммерійці, сармати, давні греки...). Уже в I тисячолітті нашої ери залишили тут свій слід гуни, авари, печеніги й половці. Після них на цій землі панували татари, яких на короткий проміжок часу вибиває з насиджених місць Велике князівство Литовське. Саме за Литви на берегах Хаджибейського лиману постає перша фортеця Качибей. З другої половини XV ст. усе Північне Причорномор'я переходить під турецький контроль, а в XVIII ст. поруч зі зруйнованими укріп-